

V. ULUSAL VİROLOJİ KONGRESİ : VİRUS AŞILARININ ÜRETİM, KONTROL, SAKLAMA ve GÖNDERME KONULARINDA, GÖRÜŞLER ve ÖNERİLER

Türkiye Çocuk Felci ve Diğer Virus Hastalıkları Savaş (Türkiye Viroloji) Derneğince Bursa'da 20-22 Mayıs 1980 tarihlerinde, V. Ulusal Viroloji Kongresi düzenledi. Kongrede ana konular başlıca, Virus Aşılı, Türkiye'de Kuduz sorununu kapsıyordu.

Aşısı geliştirilmiş ve üretimi standardize edilmiş Virus Aşılı ile bağışıklama, güncelliğini sürdürmekte ve sorunlara çözümler aranmaktadır. Gelişmiş ülkelerde, bazı virus aşılı, programlı uygulamalar sonucu çok olumlu yararlar sağlarken gelişmekte olan ülkelerde, ne geniş kapsamlı ve yeterli bir uygulama ve ne de yarar-değerlendirme çalışmaları yapılabilmektedir. Ülkemizde bir ölçüde bu grup ülkeler arasındadır.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Avrupa yöneticilerinin, 1976 yılında bağışıklama programları için pratik ve önemli önerileri ışığında Çocuk Felci ve Diğer (ÇFD) Virus Hastalıklarıyla Savaş Derneği düzenlediği V. Viroloji Kongresinde, konuyu gündeme getirmiştir.

Virus aşılı başta olmak üzere, tüm biyolojik maddeler konusunda SSY Bakanlığı ve sorunun çözümünde katkısı olacak kuruluşlara aşağıda sıralanacak önerilerin sunulması kongrede oybirliği ile kararlaştırılmış bulunmaktadır.

Bütün aşılıların ve özellikle virus aşılılarının üretim ve kontrolünde DSÖ'ü Biyolojik Standardizasyon Komitesince önerilen: «En düşük düzeyde olması gerekli ve zorunlu koşullar (Minimum Requirements), ulusal olanaklarda göz önünde bulundurularak bir yetkili bilim kuruluca yeniden saptanmalı ve uygulamaya sunulmalıdır; bu amaçla,

A. Türkiye Ulusal Biyolojik Standardizasyon Enstitüsü Kurulmalıdır.

- a) Bu enstitü doğrudan bakanlığa karşı bağımlı ve sorumlu olmalı ve bilimsel yönden insan gücü dahil özerk olmalıdır.
- b) Bu enstitü, Ulusal Biyolojik Maddeler. (Aşılı, Serumlar ve her tür Reagenler) in, üretim, kontrol ve denetim standartlarını hazırlamalıdır.
- c) Tüm biyolojik maddelerin biyolojik kontrolünü kendisi, ya da, var olan, kamu ile üniversitelerin olanaklarındanda yararlanarak sürdürmelidir. Üniversitelerin ülke sorunu olan her tür çalışmalara katılması ortamı aranmalı ve bulunmalıdır.

Yukarda sıralanan hususlarla, aynı zamanda akla gelebilecek diğer sorunların birçoğu, büyük çapta ulusal ve uluslararası varolan olanaklardan yararlanılarak:

- 1) İnsan gücü
- 2) Yer Sorunu
- 3) Araç gereç ve
- 4) İşleyişin, çağdaş anlayışla yönetim ve denetimi eksiksiz biçimde yürütülebileceği ortamın hazırlanması gereklidir. Bu arada, aşı üretiminin bir ekip işi olduğu göz önünde bulundurularak DSÖ aracılığı ile ve bu örgütle iş birliği içerisinde, aşı üreten personelin ekip halinde temel kuramsal ve pratik eğitimleri planlanmalıdır. Yeni bilgiler ve gerek görülürse eğitim, yöneticilere kadar ulaştırılmalıdır.

B. Yurdumuzda üretimleri gerçekleştirilinceye kadar dış alımı yapacak biyolojik maddelerin (virus aşıları vb.) DSÖ önerileriyle belli ve güvenilir bir üreticiyle anlaşarak yapılmalıdır. SSYB'ınca dış alımlarda uygulanmakta olan bugünkü usul, sakıncalarla doludur. Bunlar arasında her yıl başka bir firmanın devreye girmesi; anlaşma koşullarına uyulmaması halinde, çok kez pratikte fazla birşey yapılamaması gibi hususlar vardır.

Bu amaçla SSYB yetkili makamı, yasa madde değişikliğini gerçekleştirmelidir. Bu yaptığı zaman:

- a) Virus aşısı dış satımı yapan üretici, yurdumuzda, yerel biyolojik kontrolünü yapacak ortamın oluşturulmasına yardım eder. (Her düzeyde insan gücü yetiştirilmesi, araç-gereç sağlanması vb.)
- b) İkinci aşamada balk aşı sağlayıp, arkasından bunun yerel olarak sulandırılması, şişelenmesi vb, ortamını hazırlamayı sağlar.
- c) Olanaklar yeterince oluştuğunda ve gerekli görüldüğünde yerel üretime geçilebilir.

Dünya'da çok sayıda ülke bu yolla örnek sonuçlar almıştır.

C. Biyolojik Kontrolün, üretici tarafından yapılması yanısıra Ulusal biyolojik standardizasyon Enstitüsünce kontrolün yapılmasının zorunluluğu DSÖ'ca önerilmektedir. Bu yönden yerel üretilsin, ya da dış alımı yapılsın, tüm aşılarda bu ikili kontrol gerçekleştirildikten başka, ayrıca biyolojik maddelerin bir program, çerçevesi içerisinde uygulama alanlarından aldırılarak kontrolü planlanmalıdır.

D. Başta Virus aşıları olmak üzere tüm aşı ve serumların, Soğuk-Zincir halkalarının (Soğukta saklama, sevk etme, uygulama) işlemlerinin hiç bir kuşkuyla yer vermeyecek biçimde kesintisiz ve sağ-

- lıklı işleminde-varsa eksikliklerin en kısa sürede tamamlanması ve izlenmesi gereği yinelenmiştir ve önerildi.
- E. Her aşamada sağlık personelinin aşı, serum vb. maddelerin kullanılması ile ilgili bilgileri, yeterli düzeyde almış olmaları için, üniversitelerinde içeren biçimde tüm sağlık, eğitim kuruluşlarında daha etkin hale getirilmesi için çaba harcanması önerildi.
- F. Aşı ve Serumlarla ilgili çalışmalarda optimal koşulların sağlanması, uygulanması, ile sonuçların epidemiyolojik ve serolojik denetim ve değerlendirilmesinde de SSY Bakanlığında ve illerde epidemiyolojik ünitelere ve laboratuvarlara gereksinim olduğu kuşkusuzdur. Bunların yeniden eksiksiz şekilde oluşturulmaları ve sürekli biçimde çalışmalarının sağlanmasının başarılı bir bağışıklama programı için önemi belirtilmiştir. Bu çalışmalarda bağışıklığın değer/etki (cost/benefit) değerlendirilmeleri gibi ölçsüz etkili sonuçları ortaya çıkar.
- G. Yurt çapında, benzer aşı uygulamayı sağlamayı amaçlayan «AŞI SERUM UYGULAMA REHBERİNİN» gerçekleştirilmiş olması sevince karşılanmıştır. Bunun normal dağıtıma ek olarak üniversiteleri de içermek üzere tüm sağlık eğitim kuruluşlarına yeterince dağıtım ve eğitim programlarına sokulması önerildi. Ayrıca, kitabın çoğaltılarak tıp öğrencilerine verilmesinin yararları belirtilerek, önerildi.

Kongre Düzenleme
Kurulu

V. ULUSAL VİROLOJİ KONGRESİ : KUDUZLA BAŞARILI BİR SAVAŞ İÇİN ÖNGÖRÜLEN ÖNERİLER

- A. KAYNAĞA YÖNELİK ÖNERİLER.
- Evcil hayvan ve insan kuduzunda, önemli aracı olan başıboş köpek sorununun çözümünde, yasal ve klasik yöntemlerin sürekli bir program çerçevesi içerisinde sürdürülmesi,
 - Sahipli köpek ve hatta kedilerin, etkin bir aşı ile aşılınmaları ve bunun sürekli biçimde denetimi,
 - Bu hayvanların ısırma ve zararlarından sahiplerinin sorumlu tutulması; ayrıca sahipsiz köpek ısırıklarından ve zararlarından yerel yönetimlerin (Belediyelerin) sorumlu tutulmaları,
 - Doğal, yaban hayvan kuduzu araştırmalarının veteriner ve tarımcılar tarafından sürdürülmesi yanısıra, odak aramaları ile sorumlu hayvan türlerinin saptanarak bunlarla, etkin bir savaş planlanması ile yürütülmesi,

B. KONAĞA YÖNELİK ÖNLEMLER.

- a) Çocukların sürekli eğitimle, kuduzda kapsıyan, sağlıkla ilgili bilgilerinin davranışa yansiyacak biçimde geliştirilmesi ile ile köpek ve diğer evcil hayvanlardan kaynaklanan zararların öğretilmesi,
- b) Büyüklerin ve yetişkinlerin her tür eğitim yöntem ve araçları (vaazlar, konferanslar vb.) (Radyo, televizyon, basın vb.) ile uyarılmaları,
- c) Yukardaki paragrafta yazılı açıklamaların gerçekleştirilmesinde yardımcı olmak amacıyla, her yıl mayıs ayının ilk haftalarında «Kuduz Haftası» programı oluşturulması,
- d) Şüpheli ısırıklıların yara tedavisi yapmaları ve arkasında zaman geçirmeden hekime baş vurmalarının alışkınlik halinde sürdürülmesinin, tüm yurt düzeyinde uyanık tutulması için olaylarla ilgili uyarıların yapılması,

C. HEKİMLERİN, YURDUMUZDA BİRİNCİ DERECEDE ÖNEMLİ OLAN HASTALIKLAR (Bu arada Kuduz)la ilgili bilgi düzeyinin artırılması ve uyarılmaları,

- a) Şüpheli ısırıklıda sağlıklı aşı endikasyonu koyma,
 - b) Gerekenleri aşı dağıtımına alma,
 - c) Kuduz hastalığı tanısı ve bakımının öğretilmesi.
- D. İstanbul Kuduz Müessesesinin, en kısa sürede bilimsel düzeyde tekrar hizmete sokulması,
- E. Aşı ve Serum üretim sorunlarının tüm virus aşılı ve Biyolojik maddeler için amaçlanan standartlar içerisinde çözümü ve sürdürülmesi,
- F. Çocuk Felci ve Diğer Virus Hastalıkları (ÇFD Virus Hast.) Savaş derneğinin, ilgili kamu kuruluşlarındanda katılacak kişilerle oluşturacağı bir komitenin, yukarda sıralanan konuların gerçekleştirilmesine katgıları ve izlemesi,
- G. Kuduz aşı talimatnamesinin gelişen bilgilerin ışığı altında yenilenmesi,
Önerilmiştir.

Kongre Düzenleme
Kurulu